

Tehy ry
PL 10
00060 Tehy

LAUSUNTO

2011-06-21

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi
tarja.vesanto@minedu.fi

LAUSUNTO AMMATILLISESTA AIKUISKOULUTUKSESTA ANNETUN ASETUKSEN 8 §:N JA AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA ANNETUN ASETUKSEN 16 §:N MUUTTAMISESTA (ns. sora-lainsäädäntö)

Tehy pitää erittäin hyvänä asiana, että lausunnoilla olevilla asetuksilla täsmennetään koulutuksen järjestäjien oikeuksia puuttua opiskeluoikeuksiin tilanteissa, joissa opintoihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- ja asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Tehy on koko lainsäädännön valmistelun ajan ollut sitä mieltä, että on aiheellista määrittää tutkinnot, joihin johtavassa tai valmistavassa koulutuksessa opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaa lakia voidaan soveltaa. Menettelyn ulottaminen myös ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin valmistavaan koulutukseen on perusteltua, jopa välttämätöntä. Asetustekstiä voidaan siis pitää tutkintojen ja koulutusten tarkkuuden osalta onnistuneena.

Sen sijaan on ihmeteltävää, että asetusteksti ja sen taustamuistio eivät täysin vastaa toisiaan. Asetuksessahan on päädytty ainoastaan luettelemaan tutkinnot ja koulutukset. Tehyssä ollaan toki tietoisia siitä, että taustamuistio on asetuksen tekstiä perustelevaa ja ko. asetusta sovellettaessa täydentäviä ohjeita antava asiakirja. On kuitenkin asioita, joista olisi tarpeellisia säätää asetuksen tasolla.

Erityisen tärkeänä Tehyssä pidetään sitä, että **opiskeluoikeuden** peruuttamisen jälkeen sen **mahdollisen palauttamisen menettelytavat ovat koulutuksen järjestäjiä velvoittavasti ja valtakunnallisesti yhdenmukaisesti määritelty**. Opiskeluoikeuden peruuttamiseen johtavat seikat ovat raskaita ja niiden korjautuminen vie aikaa. On syytä huomata, että mikäli terveydenhuollon ammattihenkilönä toimivalla ilmenee samankaltaisia asioita, jotka johtavat valvontalautakunnan käsittelyn kautta ammatinharjoittamisen kieltämiseen, rajoittamiseen tai nimikesuojatun ammattinimikkeen käytön kieltämiseen, tulee henkilön näiden toimien jälkeen todistettavasti osoittaa tilanteen korjautuminen. Esimerkiksi päihderiippuvuuden ollessa em. toimenpiteiden syynä, henkilön tulee todistettavasti osoittaa vähintään kahden - kolmen vuoden päihdeetön kausi ja kiinteä hoitosuhde. On tasavertaisen kohtelun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden vuoksi perusteltua, että sosiaali- ja terveysalalle opiskelevalla henkilöltä edellytetään samaa kuin ammatissa jo toimivalta.

Tehy on aiemmissa lausunnoissaan ilmaissut huolensa siitä, että asiakirjoissa käytetään ilmaisua, joiden mukaan opiskeluoikeuksiin voidaan puuttua tilanteissa, joissa opintoihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta koskevia

vaatimuksia. Tehy pitää edelleen välttämättömänä, että tähän **lisätään maininta vajaavaltaisten kanssa työskentelystä**. Sosiaali- ja terveysalan tehtävissä toimitaan, jo opiskeluaikana, usein myös sellaisten ihmisten parissa, jotka eivät kykene täysipainoisesti toimimaan yhteiskunnassa ja/tai huolehtimaan hyvinvoinnistaan, turvallisuudestaan ja oikeuksistaan. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon, että sosiaali- ja terveysalan tutkinnot tuottavat laaja-alaisen kelpoisuuden.

Muistiossa korostettu hoitoonohjauksen ja tukitoimenpiteiden ensisijaisuus ja opiskeluoikeuden peruuttamisen viimesijaisuus on kannatettavaa. On syytä kuitenkin muistaa, että opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvät toimet ovat aina tavallaan myöhässä. Tehy pitää ehdottoman tärkeänä, että jatkossa opiskelijavalintaa ja sosiaali- ja terveysalan tehtäviin soveltuvuuden arviointia kehitetään.

Koulutuksen järjestäjiä veloitetaan muistiossa informoimaan opiskelijoiksi pyrkijöitä siitä, millaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja muita edellytyksiä opintoihin liittyy. Tämä on erittäin hyvä asia. On kaikkien osapuolten kannalta perusteltua pyrkiä välttämään ns. ”väärä valintoja”, mutta muistiotekstin tasolla tämän asian vaikutus jää riittämättömäksi.

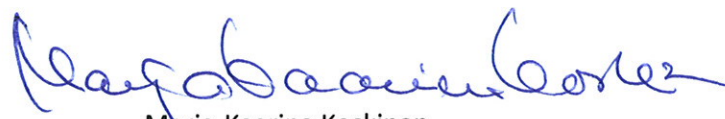
Nyt lausunnolla olevista asiakirjoista on jätetty kokonaan pois aiemmin esillä olleet maininnat opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvistä terveydentilan arvioinnin menettelyistä. Tehy pitää erittäin tärkeänä, että näistä asioista on valtakunnallisesti yhdenmukaiset toimintaohjeet, joista tiedotetaan asianmukaisesti ja riittävällä tarkkuudella ennakkoon koulutusorganisaatioiden henkilöstölle, opiskelijoille sekä opiskelijoiksi hakeutuville.

Tehy toteaa, että asetusmuutoksissa olevat koulutuksen ja tutkintojen määrittelyt ovat selkeitä ja välttämättömiä ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestämisen kannalta. Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvien menettelytapojen osalta sen sijaan tarvitaan valtakunnallisesti yhdenmukaisia toimintaohjeita, jotta voidaan varmistua oikeudenmukaisesta ja tasavertaisesta kohtelusta potilas- ja asiakasturvallisuuden takaamiseksi tehtyjen opiskeluoikeuteen vaikuttavien päätösten yhteydessä.

Helsingissä 2011-06-21

Jaana Laitinen-Pesola
Puheenjohtaja
Tehy ry

Marja-Kaarina Koskinen
Kehittämisyksikön vt. johtaja
Tehy ry

Asiantuntija
Soila Nordström
Koulutuspoliittinen asiamies
GSM +35840 505 8300
soila.nordstrom@tehy.fi